

2022

Pilot Transparantie Topconsortia voor Kennis en Innovatie

Organisatie: Ministerie van EZK, Directie Innovatie en Kennis, TKI's, CIO-Office
Periode: april 2020 – mei 2021

Rijksprogramma
Duurzaam
Digitale
Informatiehuishouding

Programma RDDI

Januari 2022

Inhoud

Wijzigingshistorie	3
Colofon	3
Achtergrond	4
Aanleiding	4
Relatie met de Woo	4
Aanpak	4
Lessen.....	6

Wijzigingshistorie

Versie 1.0	24 juni 2021	versie t.b.v. publicatie website
Versie 2.0	18 januari 2022	update

Colofon

Directie RDDI
Projectnaam Actieve Openbaarmaking
Versienummer 18 januari 2022
Projectleider Peter Bont
Projectadviseurs Guido Enthoven, Carina Jacobi, Marjan Dik
Projectsecretaris Simon Kester

Auteurs Guido Enthoven, Nadja Duykers, Katja Primožic, Ramon de Louw

Achtergrond

In april 2020 startte de pilot 'Actieve openbaarheid TKI's'. Deze pilot werd geïnitieerd door het ministerie van EZK en vond plaats in samenwerking met de Topconsortia Kennis en Innovatie (TKI's). In totaal zijn er binnen de topsectoren (zoals Agro & Food, Chemie, Energie en Life Sciences & Health) 15 verschillende TKI's. De TKI's zijn als uitvoerders betrokken bij het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid. Het ministerie van EZK wil dat er meer transparantie is over de financiering, werkwijze en resultaten van de TKI's.

Aanleiding

De aandacht voor actieve openbaarheid neemt toe, mede door de toegenomen vraag naar meer transparantie en openbaarheid vanuit de maatschappij. In juli 2021 is het kabinet gestart met het openbaar maken van beslisnota's. In oktober 2021 is de Wet open overheid (Woo) aangenomen. Daarnaast zijn er ook andere overwegingen:

- Met publiek geld gefinancierde informatie moet in principe ook voor het publiek toegankelijk te zijn.
- Het aantal Wob-verzoeken neemt toe. Wellicht kan actieve openbaarheid het aantal Wob-verzoeken terugdringen.
- In de Woo wordt onder andere bepaald dat subsidie-beschikkingen actief openbaar moeten worden gemaakt.
- Het is goed om transparant te zijn over de investeringen en resultaten van het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid: *'Be good and tell it.'*

Relatie met de Woo

De Woo bevat een inspanningsverplichting op het gebied van actieve openbaarheid. In [artikel 3.1](#) wordt bepaald dat overheden gehouden zijn om 'informatie over het beleid, inclusief de voorbereiding, uitvoering, naleving, handhaving en evaluatie actief openbaar te maken, indien dit zonder onevenredige inspanning of kosten redelijkerwijs mogelijk is.' Deze pilot kan beschouwd worden als een uitwerking van de inspanningsverplichting op het gebied van actieve openbaarheid uit de Woo.

Aanpak

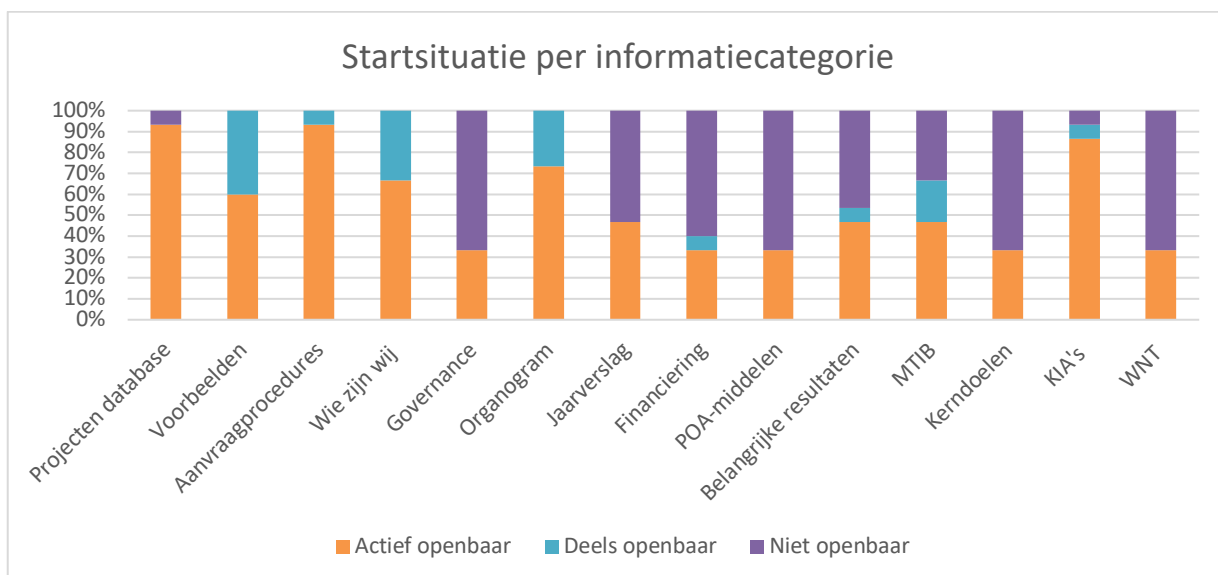
Het project actieve openbaarheid startte met het verzoek van de DG B&I om een pilot met de TKI's te starten. In het voorjaar van 2020 vonden enkele eerste brainstormsessies plaats tussen medewerkers van de Directie Innovatie en Kennis (I&K) en het CIO-Office van het ministerie van EZK. Dit resulteerde in een groslijst met een overzicht van verschillende informaticategorieën. Hierbij is ook een eerste inschatting gegeven van de voordelen en nadelen van actieve openbaarheid per categorie. Dit resulteerde in een lijst met documenten en gegevens (geaccordeerd door de TKI's en I&K en onderverdeeld in een aantal informaticategorieën) die alle TKI's actief openbaar zouden moeten maken via hun websites. Deze lijst is de basis van de uitvraag aan de TKI's geweest (zie figuur 1).

Projecten database
Icoon projecten /voorbeelden
Aanvraagprocedures
Wie zijn wij (het TKI)
Governance
Organogram
Jaarverslag
Financiering
POA-middelen
Belangrijkste resultaten
Missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid (MTIB)
Kerdoelen / KPI's / Monitoring & Effectmeting (M&E)
Kennis en Innovatieagenda's (KIA's)
WNT (Wet Normering Topinkomens)

Figuur 1. Lijst met informatiecategorieën waarvan afgesproken is dat deze actief openbaar worden gemaakt

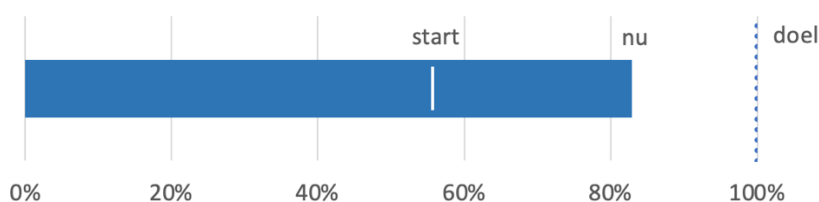
In de periode september 2020 tot mei 2021 vonden in totaal 4 (digitale) bijeenkomsten plaats met directeuren van de TKI's. Daarnaast is er vanuit het projectteam van I&K diverse malen met individuele TKI's bilateraal contact geweest en zijn er meermaals toelichtende mails en bijgewerkte overzichten verzonden.

De startpositie verschilde sterk tussen de verschillende TKI's. Een klein aantal van hen voldeed bij de eerste inventarisatie al (nagenoeg) geheel aan de actieve openbaarheid van de onderscheiden informatiecategorieën. Een ander deel maakte tot dusver nauwelijks documenten openbaar. Figuur 2 laat de startsituatie per informatiecategorie zien.

Figuur 2. Startsituatie (actief openbaar, deels openbaar of niet openbaar) van de informatiecategorieën vóór de pilot actieve openbaarheid TKI's

Ruim 80% van de informatie is nu openbaar

Figuur 3. Meting na afloop pilot actieve openbaarheid TKI's

De figuren 2 en 3 laten globaal zien welke voortgang op het gebied van actieve openbaarheid gerealiseerd kan worden. Er is na ruim een half jaar veel vooruitgang geboekt in de openbaarmaking van de onderscheiden informatiecategorieën door de TKI's. Enkele TKI's zullen nog een aantal stappen moeten zetten op het gebied van actieve openbaarmaking om te voldoen aan de afgesproken ambitie.

Lessen

- In deze pilot werd samengewerkt met 15 verschillende TKI's. Dit stelde bijzondere eisen aan het overleg en de communicatie. Er kon relatief snel worden geschakeld omdat de actieve openbaarheid een agendapunt werd bij een aantal reeds geplande overleggen met TKI-directeuren. In een relatief korte periode is er veel voortgang geboekt.
- Sommige informatie leent zich niet goed om te delen met een groot publiek, zoals (onderdelen) uit de aanvragen, omdat deze concurrentiegevoelige informatie bevat. Andere informatie is juist wel goed om breed te delen, zoals informatie over iconprojecten of over de belangrijkste behaalde resultaten.
- Er zijn verschillen in attitude tussen koplopers en achterblijvers. Een aantal TKI's gaf aan dat actieve openbaarheid hen ook helpt om 1) hun verhaal beter uit te dragen en om 2) bepaalde vragen en verzoeken van journalisten makkelijker te beantwoorden. Ze kunnen nu doorverwijzen naar openbare informatie. Niet bij alle TKI's stond actieve openbaarheid hoog op de prioriteitenlijst. In een aantal gevallen vergde het rappelleren de nodige tijd en aandacht.
- De komende maanden is het streven gericht op een volledig oranje overzicht. Het doel is 100% actieve openbaarheid. Dat betekent dat het ministerie van EZK de TKI's blijft aansporen om alle categorieën informatie actief openbaar te maken. Vervolgens zal ook de borging moeten worden georganiseerd, zodat de informatie up-to-date en openbaar blijft. Dat betekent dat het een gewoonte en een integraal onderdeel van het communicatiebeleid van de TKI's moet gaan worden. Denk daarbij aan afspraken om periodiek de thermometer erin te steken, om de actuele stand van zaken op te nemen.
- Actieve openbaarheid is niet alleen een noodzaak of wettelijke verplichting, maar kan een belangrijke bijdrage leveren aan communicatie over beleid. Goede en transparante informatievoorziening (vooraf) draagt bij aan het beter inzicht geven in het wat, waarom

en hoe van besteding van publieke middelen – ook wanneer er geen actuele aanleiding is voor communicatie (via pers of media). Vanuit die houding werd het belang van deze pilot door het merendeel van de TKI's onderkend.

Renat

- Deze pilot is via RDDI gepubliceerd omdat deze aanpak ook voor andere ministeries interessant kan zijn. Ook andere ministeries werken regelmatig samen met partijen die als vereniging of stichting deels privaat georganiseerd zijn en een bijdrage leveren aan het uitvoeren van publieke taken. Met dergelijke organisaties bestaat vaak een subsidierelatie. Omdat hun activiteiten met publiek geld gefinancierd worden, kunnen met hen afspraken gemaakt worden over een passende vorm van transparantie.